

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2026-115

9.2.2026

Fremtind Forsikring AS

Bilansvar

Påkørsel – fotgjenger – i fotgjengerfelt – oppreisningserstatning – grov uaktsomhet – bal. § 4 – skl. § 3-5.

Skadelidte ble påkjørt, da han gikk over et fotgjengerfelt. Det aktuelle fotgjengerfeltet lå i umiddelbar nærhet til en rundkjøring. På skadedagen skal det skal ha vært sterkt sollys mot rundkjøringen, samt trær og andre vekster som kastet skygge over fotgjengerfeltet. Skadevolder forklarte til politiet at han ikke hadde sett skadelidte. Et vitne som kjørte etter skadevolder opplyste å ha sett skadelidte, da han kjørte ut av rundkjøringen, og at han reagerte på at skadevolder ikke bremsset før fotgjengerfeltet. Skadelidte fremmet krav om oppreisningserstatning mot foretaket. Foretaket avsto kravet, idet det mente at skadevolder ikke hadde opptrådt grovt uaktsomt. Saken reiste spørsmål om skadevolder hadde opptrådt grovt uaktsomt, og hvilken størrelse oppreisningserstatningen i så fall skulle settes til. Nemnda bemerket at kryssing av fotgjengerfelt stiller ekstra strenge krav til bilfører, hvilket medfører at påkørsel i fotgjengerfelt ofte anses som grovt uaktsomt. Nemnda la til grunn at skadevolder rett etter en sving kunne ha fått tilstrekkelig oversikt over både gangveien og fotgjengerfeltet, og derfor hadde tid og mulighet til å reagere annerledes. Opplysninger om sterkt motlys og skygge fra trær i nærområdet, tilsa at skadevolder burde tilpasset farten. Skadevolder hadde opptrådt grovt uaktsomt. Under henvisning til utviklingen i oppreisningserstatningens størrelse samt skadelidtes skader, fastsatte nemnda erstatningen til kr 60 000. Nemnda ga skadelidte delvis medhold.

Saksfremstilling

Skadelidte ble påkjørt da han gikk over et fotgjengerfelt 7.10.23.

Det følger av politiets anmeldelse at det mottok melding om påkørsel 7.10.23 kl. 13:43, at det var «Tørr, bar vei», «God sikt, opphold» og «Dagslys». Videre siteres:

[Skadevolder] [...] som fører kjører ut av rundtkjøring i [...] vei, og skal ut på [hovedvei] mot sentrum. I fotgjengerovergang i rampe/ut av rundtkjøring er fotgjenger. [...] [Skadevolder] stanser ikke for fotgjenger B, og B blir påkjørt.

[....]

Under punktet for beskrivelse og undersøkelser av åstedet er det notert:

På stedet var det en blodflekk midt i veien, noen meter fra fotgjengerovergangen på stedet, i retning vekk fra rundkjøringen. Det var ikke noe nedfall, eller skrense/bremsemerker på stedet.

Da patruljen ankom var det sterkt sollys mot rundkjøringen. I umiddelbar nærhet til fotgjengerovergangen var det trær og buskvekster som kastet skygge mot fotgjengerovergangen.

Fotgjengerovergangen var tydelig merket med vegmaling, noe slitasje i kjørefeltet, det var også skiltet på stedet.

[Skadevolder] kjøretøy hadde en stor rose i frontruten, som følge av et sammenstøt. Det var også bulker i panseret. Det fremstod ikke som det var andre skader på kjøretøyet. [...]

Videre er det notert følgende under parts- og vitneforklaringer:

Siktede fortalte at han hadde truffet en fotgjenger i fotgjengerovergangen, og at han ikke hadde sett vedkommende. Han hadde stanset umiddelbart etter sammenstøtet.

Vitnet kjørte bak siktede, og fortalte at han hadde sett siktede kjøre på fotgjengeren. Han registrerte ikke at siktede bremsset før hendelsen. Han stanset og hjalp til etter hendelsen.

Om forhold ved de impliserte er det notert at:

[...].

Fornærmede blødde fra hodet, hadde smerter i brystet og knekt høyre arm. Det fremkom opplysninger om at han hadde vært bevisstløs. Ble beskrevet som alvorlig skadet, men ikke kritisk av ambulanspersonellet. [...]

I politiets avhør 7.10.23 av skadevolder sto det:

Kom over brua, fra [...], i rundkjøringen. Skulle ut på [hovedvei] mot sentrum.

Tok ut av rundkjøringen, og så ikke fotgjengeren. Vet ikke hvorfor, men trodde han delvis hadde sola i øynene, samt at det er et skyggeparti fra noe skog og busker rett før fotgjengerovergangen.

Fotgjengeren hadde kanskje, om han ikke husker feil, mørke klær.

Skjønte ikke noe av det, da det smalt. Men så at han hadde kjørt på en person, og at det er sannsynlig at personen har vært over panseret, ettersom det er en stor knusning i frontruta.

Etter at det skjedde svingte han ut til siden, i en lomme på stedet, og da kom det en to-tre andre til som hjalp til å få fotgjengeren ut av veien. En av de andre personene ringte ambulansen og politiet.

[...]

Vanskelig å si noe om hastigheten, tror ikke det var noe mer enn 10-15 kilometer i timen, kom ut fra rundkjøringen.

Bruker "delvis" briller da han leser. Hadde en synstest i forbindelse med fornyelse av førerkortet i 2022, da var synet bra.

Fra politiets avhør 7.10.23 av vitne B, som kjørte bak skadevolders bil, hitsettes:

Vitne ser at det er bil som er foran han, som skal ut av rundkjøringen. [...] Denne bilen svinger ut av rundkjøringen og skal ned mot [hovedvei]. Vitne ser at det er en mann som skal til å gå over fotgjengerfeltet [...]

Vitne reagerte på at bilen foran han kjørte i en normal hastighet ut av rundkjøringen, fordi han tenkte at man må bremse, men det gjorde vedkommende ikke.

Neste vitne ser at bilen [...] kjører på fotgjengeren. Vitne kjører da frem til fotgjengerfeltet, stopper og løper frem. Der ser vitne at det er en eldre mann, heretter omtalt som fornærmede, som ligger på bakken og som blør fra hodet. [...]

Vitne opplever også fører av den bilen til å være i sjokk. [...]

Vitne forklarer at mannen som kjørte på fornærmede sa at han fikk solen i ansiktet. Dette er et problem som vitne selv har erfart når han kommer ut av rundkjøringen og skal på [hovedvei]. Det er spesielt på denne tiden av året at han har fått sola i ansiktet, og at det kan være grunnen til at fører ikke så fornærmede.

I politiets avhør 11.10.23 av skadelidte sto det: «Da han kom til fotgjengerfeltet ved rundkjøringen, og hadde kommet halvveis ut i gangfeltet ble han påkjørt. Fornærmede havnet oppå panseret og frontruten, og deretter en luftetur før han traff asfalten.» Videre sto det:

På spørsmål, svarte fornærmede at han gikk vanlig uten telefon fordi han visste at dette var en trafikkert vei. Fornærmede klarer ikke å si noe om farten til bilen, og sier at han ikke fikk noe øyekontakt med fører. Han sa at bilen kom fort for han.

I legeerklæring 24.11.23 fremgår at skadelidte ble påført flere personskader, blant annet ribbensbrudd og brudd i høyre overarm som måtte opereres

Skadelidte fremmet 8.12.23 erstatningskrav mot skadevolder etter skl. § 3-5. Dette kravet ble sendt politiet, og saken ble samme dag meldt til foretaket, som erkjente ansvar for trafikkuhellet 18.12.23

Etter anmodning fra politiet, skrev en lege 8.4.24:

Ved slike skader, om bruddet tilheler på normalt tid, vil det være vanlig å bli sykmeldt 100 % i minimum 3 måneder.

Deretter vurderes gradvis redusert sykemelding i 2-3 måneder. Lege vurderer hvilken gradering av sykemelding til hva slags yrke den skadde har.

Skadevolder ble avhørt på nytt via telefon 30.5.24. Fra dette avhøret hitsettes:

[....] Siktede forklarte at han kom inn i rundkjøringen, og da kom det en bil fra høyre som siktede bremsset for. På vei ut av rundkjøringen fikk siktede sola i øynene. Han vet ikke om fornærmede kom fra høyre eller venstre, men sier at han har en mistanke om at han kom fra venstre side.

Siktede har ikke så mye å si utover det. Han er noe usikker på om han har kjørt uaktsomt, men tar alt skyld. Han mener det ikke hadde skjedd dersom han ikke hadde fått sola i øynene.

Siktede ble gjort kjent med at fornærmede fikk flere bruddskader i overkropp, og ble spurt om han har kommentar til det. Siktede har ikke så mye si utover at han trolig kjørte i rundt 15 km/t.

Siktede ble spurt om han kjørte etter forholdene. Siktede forklarte at han kjørte etter forholdene. Han forklarte at han er veldig forsiktig i rundkjøringer siden han har vært i en ulykke mange år tidligere. Siktede forklarte at han kjørte etter forholdene selv etter at han fikk sola i øynene. Han lurte på hva han kunne gjort annerledes, og ble forklart at man for eksempel kan kjøre enda saktere for å forsikre seg om at det ikke er noe eller noen foran bilen.

Han sier at han hadde klar sikt helt til han fikk sola i øynene. Siktede er klar over at en person kan få en langvarig skade av å påkjørt i ca. 15 km/t. Han synes det er helt forferdelig det som har skjedd.

Skadevolder ble 1.7.24 tiltalt for uaktsom betydelig kroppsskade etter straffeloven (strl.) § 280 og uaktsom kjøring etter vegtrafikkloven (vtrl.) § 3. Skadevolder døde før hovedforhandling. Politiet trakk saken fra tingretten.

Skadelidtes advokat informerte 24.9.24 foretaket om dette og fremmet oppreisningskravet mot foretaket i stedet iht. bilansvarsloven (bal.) § 4.

Foretaket avsto 27.9.24 kravet om oppreisning. Skadelidtes utgifter til medisiner og behandling, og ødelagte klær og eiendeler, har blitt erstattet forløpende.

Foretaket innhentet en uttalelse fra dets rådgivende lege, datert 4.2.25:

Vurdering:

Det er dokumentert at aktuelle hendelse påførte skadelidte et brudd i høyre overarmsben, fiksert med plate og skruer. Det postoperative forløpet var i hovedsak ukomplisert. Han har fått opptrening på armen, dels ved hjelp av fysioterapeut, dels ved egentrening. Bevegeligheten i høyre skulder er blitt vesentlig bedre, men ikke normalisert. Han har fortsatt problemer med aktive elevasjon av armen over skulderhøyde. Kraften er rimelig god, og det er normale nevrovaskulære forhold.

Det er nå gått snaut 1 ½ år siden ulykken. Det anses dokumentert at det er oppstått varig følgetilstand i høyre skulder, selv om det ikke kan utelukkes ytterligere bedring. For aktuelle formål, vurderes tilstanden som varig. Skaderelatert VMI på grunn av skaden i høyre skulder anslås til 8 %, jfr. punkt 3.6.1 (5 %) og 3.6.2 (5 - 12 %).

Basert på den foreliggende dokumentasjonen, er skadelidte ikke påført varig følgetilstand etter ribbensbruddet og lungeskaden ved aktuelle hendelse.

Skadelidte har i det vesentlige anført at han har krav på oppreisning etter skl. § 3-5, idet skadelidtes kjøring var grovt uaktsom.

Skadelidte viser til at bilførere har et skjerpet aktsomhetskrav når de ferdes i trafikkbildet og når kjøringen foregår nær oppmerkede fotgjengerfelt, jf. HR-2023-1272-U avsnitt 12, 18 og 19, og HR-2018-2189-A avsnitt 11 og 12. Påkjørselen skjedde på dagtid, veien var oversiktlig, oppmerket og bred med gode sikt- og føreforhold. Vitne bekreftet at skadelidte var tydelig synlig, hvilket støttes av politiets etterforskning. Skadelidte har ikke vært tilstrekkelig aktsom, og dette støttes av at politiet hadde tatt ut tiltale før han døde.

I Rt-2009-6 (Parkeringslomme) uttalte Høyesterett at det ikke var et normert oppreisningsbeløp ved personskader. En påkjørt fotgjenger ble da tilkjent kr 75 000. Oppreisningen ble satt til kr 50 000 i LB-2010-59374 og LG-2014-21757. I august 2024 tilsvarte dette kr 72 366. En oppreisningserstatning bør ikke være på under kr 75 000.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at skadelidte ikke har krav på oppreisning, jf. skl. § 3-5, fordi skadevolder ikke handlet grovt uaktsomt.

Ifølge Høyesterett anses en handling for å være grovt uaktsom når det foreligger «et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte» jf. Rt-1989-1318. Det må dreie seg om en opptreden som er «sterkt klanderverdig, og vedkommende må være vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om vanlig uaktsomhet», jf. HR-2017-1977-A avsnitt 44. Eksempler på det kan være kjøring i ruspåvirket tilstand, forbikjøring med fare for møteulykker, kjøring på rødt lyst, for høy hastighet og kjøring uten førerkort. Se også Rt-2009-6 (påkørsel av bil ved parkering) og HR-2018-1658-A (påkørsel av moped ved forbikjøring). Det kreves at bilføreren har vært oppmerksom på et aktuelt faremoment uten å innrette seg tilstrekkelig etter dette, alternativt at det foreligger en grov feilvurdering av hvilke elementer i trafikkbildet som krever oppmerksomhet.

Det må i tråd med politidokumentene legges til grunn at sterkt sollys og skygger fra trær medførte at skadelidte var vanskelig å se. Det forelå ingen grov feilvurdering, men fremstår som et hendelig uhell. Skadevolders situasjon og sikt kan ikke sammenliknes med vitnets, ettersom de hadde forskjellig avstand og vinkler.

I tillegg er det opplyst at vitnet, i motsetning til skadevolder, var kjent på stedet og med solforholdene, og sannsynligvis godt forberedt på at det kunne oppstå en situasjon med vanskelig sikt. Foretaket har også vist til en dom (23-109775MED-TOSL/03), med ulykke i samme område, hvor tingretten ikke fant at det forelå grov uaktsomhet. Det følger av tingrettsdommen at kortvarig feilkonsentrasjon taler mot grov uaktsomhet. Dommen viser videre til at man skal være varsom med å oppstille generelle føringer for hva som anses grovt uaktsomt, f.eks. ved påkjørsler i fotgjengerfelt, jf. avsnitt 14.

HR-2023-1272-U omhandler uaktsomhetskravet i strl. § 281, og ikke grov uaktsomhet. Terskelen som er illustrert i dommen er derfor betydelig lavere enn terskelen for grov uaktsomhet, som vår sak dreier seg om.

Tvil rundt faktum i saken må gå uansett utover kravstiller, jf. LE-2025-27720.

Subsidiært må en eventuell oppreisning oppad begrenses til kr 15 000.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om skadevolder opptrådte grovt uaktsomt, jf. skl. § 3-5 og bal. § 4. I så fall, er spørsmålet hvilket beløp oppreisningserstatningen skal settes til.

Etter bal. § 4 annet punktum er "trygdelaget" ansvarlig for oppreisning for ikke-økonomisk skade når skadevolder har utvist grov uaktsomhet, jf. skl. § 3-5. Det følger av Rt-2004-499 avsnitt 32 at det kreves et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte for at en handling eller en unnlattelse

skal anses som grovt uaktsom, jf. også Rt-2009-6 avsnitt 49, jf. nemndas avgjørelse 2017-780.

Det er skadelidte som må sannsynliggjøre at vilkårene for oppreisningserstatning er oppfylt, herunder at skadevolder opptrådte grovt uaktsomt.

Spørsmålet er etter dette om skadevolder har utvist grov uaktsomhet.

Praksis fra nemnda viser at påkjørsel i fotgjengerfelt i flere tilfeller er blitt ansett å oppfylle kravet om grov uaktsomhet, jf. avgjørelse 2012-640, 2013-518, 2016-103, 2017-225 og 2017-780.

Dette har sammenheng med at det må stilles ekstra strenge krav til føreren ved kryssing av fotgjengerfelt, jf. HR-2023-1272-U avsnitt 12-19. Saken gjaldt anke til Høyesterett over lagmannsrettens vurdering av aktsomhetsnormen i strl. § 281 om uaktsom forvoldelse av død, og ikke grov uaktsomhet.

Uaktsomhetsvurderingen skal iht. praksis bero på en helhetsvurdering, og det stilles ekstra strenge krav til bilfører ved kryssing av fotgjengerfelt. Førere må tilpasse farten etter forholdene, som betyr at hastigheten må reduseres der det lett kan oppstå farlige trafikksituasjoner. Dette gjelder ikke minst når det er mørkt, når en nærmer seg fotgjengerfelt og får møtende biler imot med til dels blendende lys. Nemnda kan ikke se at dette blir annerledes selv om fotgjengerfeltet er i en rundkjøring, slik foretaket synes å anføre.

Foretaket har vist til en dom fra tingretten (23-109775MED-TOSL/03). Foretaket har opplyst at det der var tale om en ulykke i samme område, hvor tingretten ikke fant at det forelå grov uaktsomhet. Foruten å gjelde påkjørsel i et fotgjengerfelt, er det ikke såpass store likheter at saken har vesentlig overføringsverdi.

Videre har nemnda merket seg at tingretten i dommen, påpeker at den aktuelle saken avvek fra fremhevet praksis (LB-2023-42972- kr 100 000 i oppreisning, dissens) da motlyset der «var vedvarende og at domfelte hadde tid og mulighet til å handle annerledes». Dersom en påkjørsel er knyttet til vedvarende motlys, og skadevolder hadde tid og mulighet til å handle annerledes, tilsier dette altså grov uaktsomhet.

I aktuelle sak har skadevolder rett før påkjørselen kjørt i en rundkjøring. Bildene i politidokumentene viser, slik nemnda forstår det, at skadevolder rett etter svingen i rundkjøringen kunne oppnå tilstrekkelig oversikt over både gangveien som ledet til fotgjengerfeltet og selve fotgjengerfeltet. Feltet er også merket med skilt, og hvit maling på bakken.

Foretaket og skadevolder har fremhevet at det var sterkt motlys og skygge fra trær i området. Bildene, tatt etter at politiet ankom stedet, viser fortsatt motlys i kjøreretning, og skygge på venstre side av fotgjengerfeltet, hvor nemnda forstår skadelidte kom fra.

Selv om dette helt eller delvis kan forklare at skadevolder ikke så skadelidte, er dette momenter som viser at skadevolder burde tilpasset farten. Ved motlys og skygge ifm. starten av et fotgjengerfelt, burde skadevolder etter nemndas syn ha redusert farten i en slik grad at han fikk oversikt over om det var gående eller syklende som var i ferd med å gå ut i eller over veien.

Vitnet B så skadelidte, og har også opplyst at skadevolder ikke bremsset før fotgjengerfeltet. Politiet fant heller ingen bremsespor.

Nemnda bemerker også at det ikke er dokumentert forhold hos skadelidte som medvirket til at skaden inntraff, f.eks. uoppmerksomhet eller at han plutselig løp ut i fotgjengerfeltet.

Under henvisning til at det stilles ekstra strenge krav til bilfører ved kryssing av fotgjengerfelt, og at skadevolder ikke tilpasset farten da det inntraff forhold som vanskeliggjorde muligheten til å få oversikt over eventuelle fotgjengere, finner nemnda etter en konkret vurdering at skadevolder

opptrådte grovt uaktsomt. Den grove uaktsomheten ligger etter nemndas syn i nedre sjikt.

Foretaket har vist til HR-2024-1718-A, der en fører av et vogntog kjørte på en syklist da han skulle svinge til høyre, og LB-2021-44336, der et barn døde etter påkjørsel i et fotgjengerfelt. I begge disse sakene fant hhv. Høyesterett og lagmannsrettens flertall at uaktsomheten ikke var grov. Saksforholdene skiller seg fra aktuelle sak, og nemnda kan ikke se at avgjørelsene har noen direkte overføringsverdi i aktuelle sak.

Etter nemndas syn har saken til behandling større likhetstrekk med saksforholdet i LF-2014-173246, der et eldre ektepar ble påkjørt i et gangfelt med den følge at mannen døde og hustruen fikk alvorlige fysiske skader. I den saken fant lagmannsretten at tilfellet måtte betegnes som grovt uaktsomt, og uttalte i den forbindelse at:

«Når da tiltalte valgte å kjøre uten å slakke ned farten ytterligere eller stoppe opp, tok han en risiko som innebar at han burde forstått at både dødsfølgen og betydelige skader kunne inntre som følge av kjøringen. Tiltalte må derfor bebreides for at han kjørte på de to gående. Retten viser også til at tiltalte var godt kjent i område, han visste at det var to gangfelt på strekningen og han var også godt kjent med det regelmessig er mange gående til og fra museumsområde. Når solen stod sjenerende mot tiltalte, hadde han en særlig oppfordring til å tilpasse kjøringen.»

Etter dette er det grunnlag for oppreisningserstatning, og spørsmålet blir da videre hvilket nivå denne skal ligge på.

Oppreisningen skal gjenspeile handlingens objektive grovhet, den skylden skadevolderen har utvist, og skadens omfang og virkninger for skadelidte, jf. HR-2024-431-A avsnitt 45 med videre henvisninger.

Det vises til redegjørelsen for utmåling av oppreisningserstatning og sentrale avgjørelser i avgjørelse 2025-789, der det blant annet er vist til Høyesteretts uttalelser om de rettslige utgangspunktene i Rt-2008-1360 avsnitt 19-21 og HR-2024-431-A avsnitt 45-46.

Finansklagenemnda Person utmåler vanligvis ikke erstatningsbeløp, men kan uttale seg om rammene for utmålingen, jf. bl.a. avgjørelse 2016-115 og 2016-200.

I nyere nemndspraksis finnes det eksempler på at nemnda har tatt stilling til spørsmål om oppreisning, og det er gitt uttrykk for en viss utvikling i oppreisningserstatningenes størrelse. Det vises blant annet til 2022-377, som omhandlet en påkjørt syklist med større skadeomfang enn i aktuelle sak, der nemnda sett hen til utviklingen i praksis fant at oppreisningserstatningen passende kunne settes til kr 40 000. I 2023-646, som omhandlet en uoppmerksom skadevolder som kjørte på en motorsyklist, hadde foretaket utmålt oppreisningserstatningen til kr 25 000. Etter en konkret vurdering hadde ikke nemnda innvendinger til foretakets utmåling. I 2025-789, som gjaldt en mindre skade, fant nemnda at kr 20 000 var riktig nivå, hensyntatt utviklingen i rettspraksis og pengeverdien.

I aktuelle sak er det tale om en vesentlig større skade enn i 2025-789. I legeerklæring 24.11.23 ble skaden oppsummert som kuttskader, flere hematom, sprekkdannelse på halspulsåre, ribbeinsbrudd, punkterte lunger, brudd i høyre arm og smerter i kne. Rådgivende lege har 4.2.25 vurdert at de fortsatte plagene i armen/skulderen utgjør 8 % VMI.

Samlet sett, finner nemnda at kr 60 000 fremstår som et rimelig nivå på oppreisningserstatningen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Skadelidte gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).